І чужому научайтеся,
Й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI ... СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 22-го ВЕРЕСНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 22, 1964 No. 177. VOL. LXXI.

СЕСІЯ КОНГРЕСУ ТРИВАТИМЕ ДО ПОЛОВИНИ ЖОВТНЯ; МАЄ ВИРІШИТИ 6 ГОЛОВНИХ ПРОЄКТІВ

Вашингтон. — Провідник демократичної більшости в Сенаті сенатор Майк Менсфілд із Монтани заявив, що Конгрес ще на цій сесії має вирішити важливі проєкти, і тому ця сесія може протягнутися аж до половини жовтня, якщо Конгрес зможе вирішити ті законопроєкти, що їх рекомендує уряд.

Уряд хотів би, щоб ще на цій другій сесії 88-го Конгресу схвалено 6 або навіть й 8 важливих законопроєктів. Це є наступні урядові пропозиції:

1) Збільшення вкладок і пенсій соціяльного забезпечення для емеритів. Сенат схвалив також шпитальну та лікарську опіку для пенсіонерів, але Палата Репрезентантів відкинула була цей проєкт, і тепер справа є в спільній конгресовій конференції. 2) Конгрес має ще схвалити законопроєкт про видаткування суми $3 300 000 000 на допомогу закордонові. Сенат утруднює цю справу, бо приєднав до цього проєкту пропозицію поділу на виборчі округи. 3) Треба продовжити важність закону про допомогу школам, які працюють для оборони країни. Йде тут про школи, що лежать в районах, де є численні військові інсталяції. Цей проєкт знаходиться в спільній конференції, де мають бути вирівнані різниці, що є в текстах законопроєктів, що їх прийняли обидві Палати. 4) Конгрес має ще ухвалити закон про поборювання вбогости, який вимагає майже одного більйона долярів урядових фондів. Палата має почати працю над цим проєктом у вівторок 22-го вересня, а Сенат пізніше. 5) Треба, щоб Конгрес схвалив повновласті для уряду в справі участи ЗДА у світовій системі кавових квот. Цей проєкт є в спільній конгресовій конференції. 6) Треба продовжити закон про те, що уряд ЗДА зможе уживати надвишки рільничих харчів для програми — харчі для миру. Також і ця програма схвалена обидвома Палатами чекає на рішення спільної конференції. У вівторок відбудеться тимчасова зустріч президента Джансона з конгресовими демократичними провідниками і на цій зустрічі вирішать, чи форсувати на цій сесії справу допомоги районові Аппалачських гір, що коштувало б державну скарбницю 1 більйон долярів. Ця програма легко пройшла б в Сенаті, але в Палаті натрапила б на більші труднощі. Президент Джансон буде старатися, щоб і цю програму вирішив Конгрес на цій сесії, хоч республіканський кандидат сенатор Беррі Голдвотер гостро виступив проти неї. А праця в Конгресі сповільнена тому, що численні сенатори й конгресмени виїжджають на виборчу кампанію, й тому важко мати потрібне на нарадах кворум. В Сенаті минулого тижня три рази не могли відбутися наради, бо не було потрібного кворуму, а в Палаті один раз. Провід Конгресу висилає депеші до всіх своїх членів, щоб обов'язково з'явилися до праці.

130 000 автомобільних робітників підписали трирічний контракт із Фордовою Компанією

Дітройт. — 18-го вересня Спілка Автомобільних Робітників підписала новий контракт про працю, згідно з яким робітники дістануть впродовж найближчих трьох років збільшення заробітної платні та всіх інших поліпшень умов праці вартости 63 центів на одну годину праці. Цей контракт зроблено на взір умови автомобільних робітників із фірмою Крайслера, але він ще корисніший для робітників. Контракт підписано на 55 мінут перед тим, як мав початися страйк 130 000 працівників. Між поліпшеннями є те, що всі робітники дістануть „різдв'яний дарунок", який виноситиме від $25 до $100 в грудні 1965-го року. Контракт передбачає збільшені емеритури, вчасніший перехід на емеритуру, збільшені заробітні платні та інші корисні для робітників. Представник робітничої спілки Волтер П. Рутер і представник Фордової Компанії Мелком Л. Деніс виявили своє вдоволення з нового контракту. Форд є „дуже радий із того, що заключено таку реалістичну умову". В понеділок 21-го вересня почалися переговори між робітниками і Корпорацією Дженерел Моторс.

Спілка сталеварів домагатиметься більшої платні та ще кращих забезпечень

Атлантик Сіті. — Керівники Спілки сталеварів заявили, що наступного року вони добиватимуться ще більшої заробітної платні та ще вищих різних забезпечень для своїх робітників, всупереч постанові Урядової Комісії Економістів. Президент Спілки сталеварів, Д. МекДоналд, звернув також увагу, що в теперішньому контракті взагалі немає ніякого підвищення платні. Враховуючи, що прибутки сталеварної індустрії увесь час зростають, Спілка хоче добиватися й підвищення заробітку для своїх членів та ще вищих соціяльних забезпечень різного типу. Президент Спілки зробив таку заяву напередодні 12-ої конвенції Спілки сталеварів Америки, що охоплює 1 200 000 робітників. Конвенція розпочала свою працю в Атлантик Сіті 21-го вересня. В середньому сталевари вже заробляють по $3.36 на годину.

В АМЕРИЦІ

● **Сенатор демократ** із стейту Огайо, Стівен М. Йонг заявив в Сенаті, що досі немає запланованої програми, щоб вийти назустріч економічним, соціяльним і медичним потребам старших осіб, яких є в цій країні щораз більше, бо збільшилася довгота людського життя. Треба основного плянування, казав сен. Йонг, щоб дати різнородну допомогу тим всім, що є на пенсіях, з яких важко є вижити людині під час того, як в цілій державі панує добробут.

● **Професор Вашингтонського університету** д-р Ричард Т. Прен, доповідаючи на Протипістряковій Крайовій Конференції у Філядельфії, передбачав, що треба буде впорскувати радієм вбиті неживі клітини в організм пацієнта, який нездужає на пістряка, щоб допомогти йому поборювати пістряка. Але при цьому треба буде великої обережности, щоб впорскнені пістрякові клітини дійсно нищили пістряка в недужого, а не збільшували його ріст.

● **Ліберальний республіканець**, який працює в демократичнім уряді, — секретар скарбу Даґлес Діллон, промовляючи на Крайовій Радіопромисловій Конференції в Ню Йорку, критикував республіканського кандидата на президента Беррі Голдвотера, який обіцяв, якщо стане президентом, впродовж найближчих п'ятьох років зменшить прибуткові податки. Діллон казав, що таку обіцянку може скласти тільки той, хто не розуміється на економіці, бо як можна зменшувати податок в 1969-му році, коли тепер не знаємо, які будуть прибутки державної скарбниці за 5 років.

УРОЧИСТИМ ПОКЛОНОМ Т. ШЕВЧЕНКОВІ ЗАВЕРШЕНО ТРАДИЦІЙНИЙ СОЮЗОВИЙ ДЕНЬ НА СОЮЗІВЦІ

З ДОПОВІДЯМИ ПРО ШЕВЧЕНКА ВИСТУПАЛИ ПРОФ. К. МЕННІНҐ І ГОЛОВА „СЛОВА" ПРОФ. ГР. КОСТЮК.

Союзівка, Кергонксон. — Завершенням традиційного великого Союзового Дня, що відбувався на цій оселі УНСоюзу в Кетскильських горах в суботу і в неділю 19-20 вересня ц. р., була урочистість віддання поклону Тарасові Шевченкові під пам'ятником йому, виконаним за проєктом сл. п. Олександра Архипенка. Попередила це скромне, але змістовне святкування Служба Божа, що її відправив в каплиці св. Володимира на інтенцію українського народу пастир Союзівки впр. о. Любомир Гузар, який водночас виголосив патріотичну проповідь про Шевченка - християнина, його любов до Бога і до України. Зараз після Служби Божої під пам'ятником Шевченкові відбулися урочисті збори, що їх започатковано відігранням американського гимну і відспіванням Шевченківського „Заповіту" та покладенням вінка біля пам'ятника. Відкрив збори головний предсідник УНСоюзу И. Лисогір, покликуючи до почесної президії головних промовців проф. Кл. Меннінга і проф. Гр. Костюка, гол. секретаря УНС д-ра Яр. Падоха і гол. касира Р. Слободяна та керівника курсів українознавства УНС проф. В. Стецюка. Проводив зборами ред. Б. Кравців. Промову англійською мовою про Шевченка, як одного з найбільших поетів світу й ідеолога модерного українського незалежницького руху, виголосив проф. Кларенс Меннінґ. Про незвичайну пошану до Шевченка в усьому світі і в минулому і в сучасному та про його ідеї й заповіти для сьогоднішнього українства говорив голова Об'єднання Українських Письменників „Слово" проф. Григорій Костюк. Доповнювали програму рецитації Шевченкових творів українською й англійською мовами, що їх виконали п-ни Орися Пащак і Люся Матвієнко. Закінчено урочистість відспіванням національного гимну.

Пам'ятник Т. Шевченкові на Союзівці з його творцем, Олександром Архипенком, під час покладення цього пам'ятника в червні 1957-го року.

НА „МІСС СОЮЗІВКУ" 1965 РОКУ ОБРАНО КАМІЛЮ ГУК, ЇЇ ДРУЖКАМИ СТАЛИ ЗОРЯНА КАВКА ТА ЛЕСЯ САРАЧИНСЬКА

МИСТЕЦЬКИМ ВЕЧОРОМ З УЧАСТЮ АНСАМБЛЮ ТАНЦЮРИСТІВ П. МАРУНЧАКА, МАРШІ МЕТРІНКО, ІКЕРА ТА ВИБОРОМ „МІСС СОЮЗІВКИ" НА 1965 РІК ЗАКІНЧЕНО ЦЬОГОРІЧНИЙ ЛІТНІЙ СЕЗОН НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка, Кергонксон, Н.Й. — У церемонії вибору „Місс Союзівки" на 1965 рік, що відбулася в суботу 19 вересня ц. р. на цій Оселі УНСоюзу при численній участі гостей з багатьох ближчих і дальших міст східніх і середніх стейтів ЗДА, як також із Канади, титул першенства признало жюрі під проводом інж. Б. Рака 18-літній Камілі Гук із Монтклер, Н. Дж., донці д-ра Михайла Гука, студентці університету, предсідниці Українського Студентського Клюбу й активній членкині Пласту. Її першою дружкою стала Зоряна Кавка з Клівленду, донька відомих українських громадян Миколи й Володимири, студентка 4-го року фармації, членка 102-го Відділу УНС, активна пластунка і спортсменка, відзначена багатьма нагородама за свої успіхи в науці і в спорті, зокрема золотою медалею за працю з бактеріології. На другу дружку „Місс Союзівки" 1965 року обрано 18-літню Лесю Сарачинську, доньку Богдана й Емілії Сарачинських, студентку музичного коледжу в Ню Йорку, заавансовану в музичних студіях, членку 350-го Відділу УНС. Вибору „Місс Союзівки" і її дружок довершило окреме жюрі, в склад якого крім інж. Б. Рака входили п-ні Квітка Стецюк, п-на Міхеля Метрінко, Петро Марунчак і Роман Петріна. Проводив церемонію вибору п. Володимир Гентиш і коронування новообраної „Місс Союзівки" і її дружок довершили „Місс Союзівка" 1964 року Марійка Комарницька та кол. „Місс ЗДА" Міхеля Метрінко. Вибір „Місс Союзівки" 1965 був попереджений мистецьким вечором, що відбувся при вщерть заповненій гістьми залі „Веселки", і що його заповідачами були письменник Іван Керницький-Ікер, який в антрактах читав свої фейлетони, та п-на Орися Пащак, яка пояснювала окремі точки програми англійською мовою для присутніх на вечорі численних американських гостей. Багату мистецьку програму вечора виповнили в головному виступи Українського Танцювального Ансамблю П. Марунчака із Монтреалю в Канаді, що відбувалися при музичному супроводі української монтреальської оркестри під проводом Олександра Шереметі. Щире захоплення і признання українських й американських гостей здобув ансамбль П. Марунчака такими своїми танками і танковими композиціями, як „Гуцулка", „Голубчик", „Женці", „Ластівка", „Вечерниці на Поділлі" і „Полтавське весілля". Виконаний усіма 18 членами ансамблю під проводом П. Марунчака „Гопак" викликав спонтанну овацію усіх глядачів. Танцювальні виступи були переплітані співом октету з-поміж складу ансамблю. Атракцією цього мистецького вечора були виступи українок з походження Марші і Міхелі Метрінко, які, представлені Ікером, розповіли про свої переживання і враження, зв'язані із їхнім вибором на „Місс ЗДА" і „Місс Ню Йорку" і з яких перша вивела два оригінальні, скомпоновані самою ж танцюристкою, танки. Після цього танцювального вечора відбулася забава, до якої грала окрестра „Амор" і під час якої проведено вибір „Місс Союзівки" на 1965 рік. Усі ці мистецькі імпрези, як також поклін Тарасові Шевченкові в неділю, були фільмовані відомим українським кінооператором п. Ярославом Кулиничем.

ШЕВЧЕНКІВСЬКА ВИСТАВА В МЕХІКО

„В залі національного мистецтва відкрилась виставка, присвячена життю і творчості Т. Шевченка. Її організував Національний інститут красних мистецтв, посольство СССР в Мехіко і національна комісія Мехіко по справах ЮНЕСКО". („Правда" з 13 вересня).

У затоці Тонкіну стався новий „інцидент"

Гонґ Конґ. — Вночі з минулої п'ятниці 18 на суботу 19 вересня стався в затоці Тонкіну на півночі Південного китайського моря інцидент, з'ясовуваний однаково північно-в'єтнамськими комуністами через китайське радіо, як і американськими керівними чинниками, зокрема секретарем оборони МекНамарою, дуже загальниково і невиразно. За американською версією — два ближче неназвані американські нищильники ствердили радарними сигналами наближення чотирьох кораблів, яких напрямок і постава нібито виявляли ворожі заміри. Після того, як ті кораблі не змінили курсу всупереч перестopожним стрілам, відданим американськими нищильниками, американські кораблі стріляли до тих предметів, які зараз же зникли. Американські повідомлення не кажуть, які це були кораблі і чиї, не називають теж власних нищильників, а покликаються на те, що це була темна ніч і бурхливе море. Комуністичне повідомлення згадує тільки про „сильні вибухи" на морі та закидає Америці, що вістка про нібито агресивні дії північно-в'єтнамських морських одиниць проти американської Сьомої фльоти в Тонкінській затоці — це вигадка, „потрібна американському Урядові для його виборчих цілей". Північний В'єтнам зажадав, щоб Міжнародна Контрольна Комісія, існуюча на папері від 1954 р., перевірила цю справу.

Мальта стала новою самостійною державою

Валетта. — Середземноморський острів Мальта, який займає всього 132 кв. милі і має 330.000 мешканців, став вночі з 19 на 20 вересня ц. р. самостійною державою. Це вже 25-та колишня британська колонія, яка від кінця останньої світової війни осягнула свою державну незалежність. Репрезентантами Англії на святі проголошення самостійности Мальти були князь Філіпп Единбурзький і міністер для зв'язків між країнами Коммонвелту, Дункан Сандіс. Мальта стане, мабуть, членом Коммонвелту і служитиме Британії далі за морсько-летунську базу, проти чого рішуче виступає опозиція під проводом лідера місцевої соціялістичної Партії Праці, Дома Мінтофа. Мінтоф був теж за незалежність, але із зірванням зв'язків з Британією та проголошенням політики строгої невтральности. Проте переведений в цій справі плебісцит на Мальті дав перевагу Націоналістичній партії, лідер якої д-р Борґ Олівер є прем'єром, що перевів переговори з Лондоном щодо признання Мальті самостійности. Він має підтримку теж в католицькому духовенстві, під час коли соціялісти вимагають повного відділення Церкви від держави.

В Західній Німеччині є велика опозиція проти приїзду Хрущова

Бонн. — Два західньо-німецькі впливові щоденники, „Райнішер Меркур", неофіційний орган колишнього канцлера Конрада Аденауера і цілого німецького табору „де-ґолістів" та баварський „Баєрн Курір" виступили гостро проти заповідженої на початок наступного року візити Нікити Хрущова. „Баєрн Курір" є органом колишнього міністра військових справ і лідера баварської Християнсько-суспільної партії, Франца Йосифа Штраусa. Опозиція проти відвідин Хрущова вважає, що та візита не принесе ніякої користи Західній Німеччині та, зокрема, її найкардинальнішій справі з'єднання, а зате тільки скріпить повагу Хрущова, піде на руку американській політиці співіснування і дасть виправдання Британії та тим іншим державам, які квапляться дати Совєтам довготермінові торговельні кредити.

У Ню Йорку відкрито виставку образів Зої Лісовської

Ню Йорк. — В неділю 20 вересня ц. р. відкрито тут в залі Літературно - мистецького Клюбу першу в ЗДА індивідуальну виставку образів замешкалої постійно в Женеві артистки - малярки Зої Лісовської. Формальне відкриття перевів заступник голови Об'єднання мистців українців в Америці, артист Антін Малюца, який зазначив на вступі, що цю виставку заплянував був ще покійний голова ЛМКлюбу і Об'єднання мистців Сергій Литвиненко, то Об'єднання продовжує діяльність свого недавно померлого голови. А. Малюца звернув увагу на одностайний характер виставлених творів, який свідчить про виразно оформлене мистецьке обличчя малярки. Він привітав її, як гостю з Европи, та побажав, щоб вона змогла нав'язати такий сам тісний зв'язок з мистцями свого покоління, як старші мистці зберігали такий зв'язок з її батьком, Робертом Лісовським. Виставка охоплює 37 експонатів, олії і ґваші, композиції, морські пейзажі і урбаністичні мотиви. Найбільше уваги притягали образи з українською тематикою, як „Бойкині", „Таборові діти" і „Дівчина з Буковини". Зараз у першому дні виставку відвідало кругло 150 осіб.

НАШІ ГОСТІ З ВЕНЕСУЕЛІ

Минулої п'ятниці, 18-го вересня, УНСоюз і „Свободу" відвідали провідні наші громадяни з Каракас, Венесуеля, батько Венедикт Васюк із сином інж. Богумилом Васюком. Обидва вони взяли участь, як репрезентанти Української Центральної Репрезентації Венесуелі, у недавніх нарадах Пан-Американської Української Конференції, що відбулася у Вінніпеґу в Канаді в справах Світового Конгресу Вільних Українців. У поворотній дорозі з Вінніпеґу вони зупинилися в Ню Йорку, щоб відвідати світову виставку і при цій нагоді відвідали, в товаристві свого давнього приятеля проф. Віктора Приходька, й УНСоюз та „Свободу". Гості живо цікавилися життям українців у ЗДА та інформували про життя-буття української колонії у Венесуелі. На фото (зліва) інж. Венедикт Васюк, проф. Віктор Приходько та інж. Богумил Васюк під час відвідин в редакції „Свободи".

ДЕ ҐОЛЛЬ ВИЇХАВ ДО 10-Х ДЕРЖАВ ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ

Париж. — Французький президент Шарль де Ґолль виїхав в минулу суботу 20 вересня 1964 р. у подорож до 10-ох південно - американських держав. В часі від 21 вересня до 10 жовтня ц. р. він має відвідати такі південно - американські країни: Венесуелю, Колюмбію, Еквадор, Перу, Болівію, Чіле, Арґентину, Параґвай і Бразилію. Відлетівши з Парижу американським джетом типу „Беінґ 707", де Ґолль пересівся в Понт-а-Пітр на Ґваделюпі у французькій Західній Індії на літак французької продукції типу „Каравель". Венесуеля є його першим етапом і державні та міські власті в її столиці Каракасі гарячково приготовлялись на його урочисте прийняття. Де Ґолль плянує переїхати літаками та французьким кружляком „Кольбер" простір 20 000 миль. Французькі керівні чинники стурбовані, чи така подорож, під час якої де Ґолль має виголосити понад 50 промов, не відіб'ється погано на здоров'ю французького президента, який в листопаді цього року матиме 74 роки. Де Ґолль відмовився послухати лікарів та скоротити первісний поділ годин тієї подорожі. Від того, які наслідки ця подорож матиме на здоров'я де Ґолля, у великій мірі залежить вирішення питання, чи він кандидуватиме в наступному році знову на президента Франції, на наступних 7 років. Покищо він уважає, що він фізично й умово здатний кандидувати. Де Ґолль подорожує в товаристві своєї дружини, міністра закордонних справ Моріса Кув де Мурвіля та 29-ох інших членів почету. Тому, що в південно - американських країнах, особливо у Венесуелі, Параґваї і Бразилії, перебувають французькі політичні еміґранти з французької Тайної Військової Організації, членами якої були і є смертельні вороги де Ґолля, чинники безпеки в тих країнах, скріплені французькою поліцією, перевели різні заходи проти загрози атентату на де Ґолля. Ціллю цієї подорожі де Ґолля є збільшити престиж Франції в Південній Америці та затіснити господарські і культурні взаємини. Однак газети стверджують, що останній експорт Франції до всіх латино - американських країн становив всього 4.2 відсотка, та що Франція не здібна дати фінансову допомогу латино - американським країнам. Речник Державного Департаменту Роберт МекКлоскі склав офіційну заяву, що ЗДА ставляться прихильно до цієї подорожі французького президента, вважаючи її конструктивним причинком до закріплення ладу і миру.

Мікоян і Хрущов лають Америку і обіцяють зброю комуністичним п'ятиколонникам

Москва. — Совєтський „президент" Анастас Мікоян використав в минулу п'ятницю велике зібрання на Кремлі у честь індійського президента Сарвепалі Радакрішнана для виголошення промови, в якій гостро таврував американську політику в Південній Азії та взагалі політику Заходу у відношенні до Кіпру, Конґа і Південно - африканського Союзу. Він лаявся також проти „британських колоніялістів", які нібито створили штучний твір Маляйзію, що „загрожує" Індонезії. Тому Мікоян заявив повну солідарність Совєтського Союзу з політикою Індонезії проти Маляйзії. В день пізніше, на збіговищі комуністичної і комунофільської молоді з різних країн Азії, Африки і Південної Америки, Хрущов заявив, що Совєтський Союз готов дати зброю кожній країні, „яка воює проти гнобителів". У 45-хвилинній промові Хрущов робив численні звороти з прозорими натяками на китайських комуністів. В тому самому дні „Ізвєстія" оприлюднили текст розмови Хрущова з японськими комуністами, коли-то Хрущов нахвалявся, що СССР має таку нову зброю, якою може знищити людство; в офіційному тексті цей уступ замазано і злагіднено. Хрущов буцім-то, за новим текстом, оповідав, що цілий день перевів на оглядинах фабрик зброї і різних ляборатори́й та вияснював, що „поки у світі є вовки, мусимо берегтися".

У Москві відбувається знову збіговище комуністичної молоді

Москва. — В середу 16 ц. м. відкрито у Москві новий так званий Світовий Форум Молоді, скликаний Совєтським Комітетом молодечих організацій. З'їхалось до Москви коло 1.000 молодих осіб обох статей з 120 країн, але — очевидно — найбільше з комуністичних і сателітських держав. З Комуністичного Китаю приїхала делеґація 30 осіб. Можна здогадуватись, що Москва фінансувала приїзд делеґацій з різних бідних азійських та африканських країн, трактуючи цей з'їзд, як форум для пропаганди й партійної індоктринації учасників. Той з'їзд відкрив „сам" Хрущов, який перестерігав учасників, щоб вони не дали взяти себе на гачок теорій про вищість деяких рас і народів, — з очевидним натяком на китайців.

Проте провід того збіговища подбав, щоб на першому засіданні не було сутички між совєтськими й китайськими делеґатами. Обрано 5 комісій.

Делеґатам роздали спеціяльно виготовлену брошуру у трьох мовах — російській, англійській і французькій — із 100 запитами і відповідями на різні актуальні питання.

У СВІТІ

● **Із Східнього Берліну** знову втекло до Західнього Берліну четверо молодих осіб у віці від 16 до 21 років, три юнаки й одна дівчина. Використавши велику хуртовину вони переповзли попід трьома рядами дротяних застав на тому кордонному відтинку, на якому не було внутрішньо-берлінського муру.

● **19-річний мадярський танцюрист**, Янош Берта, член балетної дружини, що об'їздила з гостинними виступами по різних містах Франції, стрінувшись з своїми приятелями, які втекли були з Мадярщини після здавлення тамошньої революції в 1956 році, зголосився до французької поліції і просив дати йому азиль.

● **Відгук на заяву Хрущова** перед японськими парляментаристами, що СССР має нову зброю, якою можна знищити все людство, був в цілому світі такий сильний і для Москви поганий, що Хрущов зміркував, що зробив дурницю. Тому в совєтській пресі і радіо не згадано про це ні словом, а на зустрічі з закордонними журналістами на прийнятті в індійській амбасаді Хрущов заявив, що його „зле зрозуміли", що він говорив тільки про зброю „небезпечну для людства" та що, зрештою, в цій справі появиться окрема офіційна заява. Типове для большевиків крутійство.

● **Хрущов**, будучи на прийнятті в індійській амбасаді в Москві з нагоди приїзду туди президента Індії Сарвапалі Радакрішана, звернув увагу, що прасований і сушений індійський хліб дуже подобає „на жидівську мацу". Хрущов заявив, що востаннє їв мацу в Україні в 1923 році.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Залякування світу

Виголошена кілька днів тому перед японськими парляментаристами заява Нікіти Хрущова, що Совєтський Союз випродукував нову зброю, яка всилі знищити ціле людство, є новим доказом повної безвідповідальности й розперізаности цього кремлівського володаря. Зміркувавши по відгуках закордонного світу, що сказав дурницю, Хрущов потім крутив, мовляв, його зле зрозуміли, а в офіційному тексті його розмови те місце пропущено. Але його японські розмовці запевняють, що він таки говорив про нову зброю, яка може знищити людство, отож, не можна сумніватися, що Хрущов дійсно таку погрозу висловив. До улюблених висловів із комуністичного словника належать „мілітаристи", „реваншисти" і т. п. Алеж не було прецеденту, щоб найбільш відомі в історії світу мілітаристи, як ось у 20-му сторіччі німецькі чи японські, нахвалялися посіданням зброї, що нею мижуть знищити цілі народи, ба навіть ціле людство.

Справа не в тому, чи большевики зуміли у своїх лябораторіях винайти рід зброї, страхітливіший за всі ті роди, що їх уже нині має міжнародний арсенал. Думки західніх коментаторів і фахівців поділені. Одні не виключають, що Хрущов казав правду, і називають різні можливості осягнути чи то 100-мегатонову ядрову бомбу, чи так звану кобальтову бомбу, чи вбивче проміння, чи нестосований ще в ніякій війні трійливий газ. Інші американські фахівці твердять, що коли б большевики дійсно експериментували над будь-якою із згаданих нових, теоретично можливих родів зброї, то трудно було б такі експерименти повністю затаїти перед усіма чужинецькими розвідками, що діють на терені Совєтського Союзу. Тому західні коментатори схиляються радше до того, що твердження Хрущова — ще один пропаґандивний большевицький трюк, це блеф, і тому західні керівні чинники та західня преса не звернули на заяву Хрущова особливої уваги.

Виринає питання: чи правдиве твердження Хрущова, чи вигадане, яка була його ціль? Яка ціль погрожувати, що існує зброя, здатна знищити людство? Адже всім відомо, що давно вже обидві держави, ЗДА і СССР, мають на складах стільки ядрової зброї, що нею можна винищити сотні мільйонів людей і знівечити цивілізацію світу, завернувши залишки людства до найпримітивнішого стану. Навіщо пригадувати цю правду та ще в розмові з японськими парляментаристами? Коли за останнього майже півтора року, від часу Кубинської кризи з осени 1962 року, Хрущов на кожному кроці підкреслював, що політика СССР базується на „співіснуванні" і перечить комунокитайській тезі про невідхильність війни між комуністичним і капіталістичвим світами, то чому саме тепер Хрущов завернув до тону, що живо пригадує ославлену заяву „ми вас погребаємо"?

Деякі західні кореспонденти відповідають на ці запити здогадом, що заява Хрущова була адресована до володарів Пейпінгу і стояла у зв'язку з територіяльними претенсіями китайських комуністів. Вказується на те, що в тій самій розмові з японськими парляментаристами Хрущов говорив про „непорушну святість" совєтських кордонів, і що зазіхання на них мусить привести до війни. Отож Хрущов ніби хотів перестерегти китайських комуністів, щоб вони не ризикувати походом на Зовнішню Монголію, бо така авантюра була б рівнозначною з винищенням китайського народу.

Байдуже, чи Хрущов погрожував Заходові чи червоному Китаєві. Суть у тому, що він, Хрущов, в добі коекзистенції, як і в найбільшому розпалі холодної війни, вважає за найкращий спосіб дипломатії — морально - політичний шантаж. На щастя, світ уже давно перестав боятися большевицьких погроз.

Мовчазна Церква живе

Терором, репресіями і переслідуванням намагалася і намагається Москва знищити українську греко - католицьку Церкву на Україні. Зліквідувавши фізично — тюрмою і концтаборами — її ієрархію і вірне їй священство, совєтський режим докладає всіх зусиль, щоб знищити цю Церкву серед широких мас її вірних і, з другого боку, щоб утвердити в світі переконання, нібито грекокатолицька Церква в Західній Україні перестала існувати, що її священики і вірні „добровільно" об'єдналися з офіційною „Русскою Православною Церквою".

Проте, всупереч усій цій пропаґанді і поширюваним нею „фактам", українська греко - католицька Церква на рідних землях не перестала існувати. Перейшовши на становище підпільної Церкви, вона живе і діє, об'єднуючи під знаком хреста широкі кола населення. З різних джерел відомо, що ця Церква має не тільки своїх священиків, але й єпископів, що існують підпільні духовні семінарії для вишколу нових священиків, які проповідують слово Боже не тільки по всіх областях України, але й по широких просторах Совєтського Союзу, всюди там, де на засланні чи в переселенні перебувають українці.

Переконливим доказом існування й активности української греко - католицької Церкви можуть бути й публіковані недавно совєтською пресою ревеляції про викриття підпільних українських монастирів у Львові, про ув'язнювання українських монахинь і священиків, що їхня справа закінчилася, як відомо, показовим процесом у Львові, у висліді якого засуджено на ув'язнення в тюрмах або в перейменованих тепер на „поправно - трудові заклади" концентраційних таборах кільканадцять осіб — священиків, сестер і новачок відомих українських католицьких чинів за те тільки, що вони, працюючи в шпиталях, відправляли чи брали участь в богослуженнях, кольпортували релігійну літературу, вервиці та хрестики.

Ще не прогомоніла справа із цим процесом, а вже совєтська преса принесла свіжі ревеляції. Як доводить надрукована в комсомольському часописі „Молодь України" з 11-го вересня ц. р. під назвою „Обличчя «божого воїнства»" і „Збанкрутувались..." кореспонденція зі Львова, підписана якимось кґбістом М. Бєлінським, — викрито там нову „релігійну аферу", що виявилась в активності священиків української грекокатолицької Церкви і в зорганізованому нібито за їх „надхненням" на широку скалю виробництві речей релігійного культу. Абстрагуючи від наклепницько - зневажливого стилю і змісту кореспонденції, вона дозволяє встановити ряд важливих для існування і діяльности цієї української „мовчазної церкви" фактів. Колишній монастирський послушник Михайло Винницький, відбувши службу в совєтській армії й ув'язнення, присуджене йому військовим трибуналом, повертається до Львова, встановлює зв'язок із греко - католицьким єпископом Чернецьким, висвячується, відправляє богослуження, сповіді й інші чинності, зв'язані із своїм покликанням. Він розшукує нових кандидатів на священичий стан, допомагає їм здобувати самотужки богословську освіту, постачає потрібну для цього літературу. За його й інших священиків почином постає виробництво друкованих з допомогою фоторепродукції ікон і образків релігійного змісту, тираж яких іде в десятки тисяч примірників, і згодом розвивається ще й продукція металевих хрестів. Розкриття цієї „фірми" приводить до нового судового процесу, на якому священика Винницького й інших засуджують на ув'язнення.

Цей, як і попередні процеси підтверджують незаперечно силу і живучість переслідуваної української Церкви в катакомбах.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО В АМЕРИЦІ

Українські аспекти наукового з'їзду

11-13 вересня ц. р. у приміщеннях Колумбійського університету в Ню Йорку відбувався з'їзд Чехословацького Наукового Товариства в Америці, яке ставить своїм завданням розвивати на цьому континенті знання і зацікавлення чеськими та словацькими культурно-науковими питаннями. Засновано це товариство 1998-го року (в чеському скороченні: СВУ), і з того часу воно координує всі освітні, наукові, літературні та мистецькі зусилля чеської і словацької інтеліґенції по цей бік залізної завіси. Його членами є також науковці та діячі інших національностей, оскільки вони цікавляться культурними досягненнями чеського та словацького народів. Чехословацьке Наукове Товариство в Америці нараховує понад 700 членів, які працюють в різних університетах ЗДА і Канади, в Лондоні, Оксфорді, Мюнхені, Стокгольмі, Сіднеї, Сінґапурі та інших наукових центрах світу. Характер цього товариства не політичний, науковий, хоч в основному воно відкидає тоталітаризм всякого кольору і вважає, що „свобода і культура є невід'ємними одна від одної".

Цього року СВУ продемонструвало другим з черги конґресом (перший відбувся 1962 року) свій успішний розвиток. Програма з'їзду складалася з доповідей, образотворчої виставки, виставки видань товариства, а також літературного вечора. Літературно-мистецьким вечором у п'ятницю керував д-р Їжі Шквор, викладач Монтреальського університету, визначний чеський поет, відомий під псевдонімом Павел Явор. Крім нього читали свої поезії поети: Їжі Кафка, Франтішек Лістопад, Ґертруда Ґопфертова та Іван Єлінек.

Колишній посол ЧСР у Вашинґтоні (словак) Юрай Славік, відчитав по-мистецькому „Минають дні" та „Заповіт" Т. Шевченка у словацькому перекладі з-перед п'ятдесяти років. Для українського слухача було цікаве те, що перекладач, як і рецитатор, умів дуже добре передати словацькою мовою красу Шевченкового вірша, який не втратив у перекладі ні своєї краси ні сили. Д-р Шквор підкреслив, що цим читанням віршів Шевченка учасники відзначають цьогорічний ювілей найбільшого українського поета і пророка, відомого у всьому світі.

У програмі конґресу прочитано 119 доповідей на різні-теми та в різних секціях. Усіх секцій було чотирнадцять, в тому числі два симпозіюми — один на тему Чехо - Словаччини та її проблем, а другий про Чехо - Словаччину та її сусідів у світлі конфлікту „націоналізм проти федералізму". На інших секціях обговорено ряд питань з галузі культури, економіки, мовознавства, музики, мистецтва, літератури, новочасної історії, давньої та середньовічної цивілізації, біології та фізики.

На сесії мовознавства і літератури прочитав доповідь д-р Роман Олійник з Монтреальського університету. У своєму півгодинному виступі він обговорив розвиток „Празької групи українських націоналістичних письменників та її ідеологічне підґрунтя". На тлі історії української еміґрації в Чехо - Словаччині та сприятливої атмосфери в цій республіці у 1920-их роках доповідач показав розвиток тієї групи, яка становить основну ланку в українській літературі, базованій на націоналістичній ідеології. Зокрема він підкреслив факт, що ці письменники добилися великого успіху в своїй творчості, досягнувши мистецького рівня незалежно від ідеології інтеґрального націоналізму. Їхні діла ішли в ногу з їхніми словами: деякі з них загинули в боротьбі проти німецьких нацистів або проти російських большевиків.

Окремим аспектом доповіді д-ра Р. Олійника було питання взаємовідносин чехів і українців, в минулому жвавих і обопільнао корисних; тепер „навіть в умовах комуністичного тиску, Україна і ЧСР знаходять спільну мову, а українських творів появляється друком у перекладі на чужоземні мови найбільше в Чехо-Словаччині". Д-р Олійник уважає, що і чехи і українці на еміґрації повинні доповнити ці конструктивні стосунки, виправляючи те, що комуністи перекручують.

Українську тематику порушив на конґресі також чеський доповідач, д-р Теодор Прохазка з Вашінґтону (кол. міністер празького уряду), який прочитав на сесії новочасної історії доповідь на тему: „Деякі аспекти карпато - української історії після Мюнхену, жовтень 1938 — березень 1939". Свою доповідь базував він переважно на німецьких та американських документах, зацитувавши також працю Романа Ільницького про українсько - німецькі взаємовідносини. „Це дуже складна проблема, складніша, ніж я передбачав, поки взявся за вивчення її, складніша, ніж багато наших людей усвідомлює", — сказав доповідач д-рові Р. Олійникові, який рекомендував йому взяти на увагу ще праці таких українських авторів, як д-р Б. Будурович, д-р В. Маркусь та д-р Стерчо. Єдине, що вражало в цій доповіді, це два чи три рази ужитий термін „рашан" замість „рутініен", на що звернено доповідачеві увагу. Взагалі ж терміни „українець" і „український" остаточно закріпилися в чеській термінології конґресу.

Доповіді, виголошені на Конґресі Чехословацького Наукового Т-ва в Колумбійському університеті, будуть надруковані окремим збірником.

Треба сказати, що наші сусіди розпоряджають значними інтелектуальними кадрами на еміґрації. Їхні науковці працюють у багатьох університетах, а деякі з них займають видні місця в науці. Головою товариства є професор Єйльського університету Рене Веллек, автор відомих праць з теорії літератури.

Конґрес був зразково організований, а численна участь в ньому студентів свідчить про те, що студентство чеського та словацького роду жваво цікавиться своєю рідною наукою та культурою. О. М. Н.

Ще $175 000

Перед українською спільнотою в ЗДА на ввесь ріст стоять два життьово - важливі завдання. Перше — рішуче посилити нашу інформативну діяльність про Україну, як націю з тисячолітньою культурою, а не „російський Тексас". Друге: вже тепер дбати, щоб наші церкви, наукові установи, недільні й суботні школи, народні доми, братерські забезпеченеві організації, клюби й ін. — і через 10-20 років кипіли життям, сповненим українського змісту.

Кілька років тому Третій Конґрес українського студентства в Америці, в порозумінні з централею УККА, постановив створити постійну українознавчу катедру при одному з американських університетів. З цією метою створено Фонд Катедри Українознавства — ФКУ. До його керівних органів ввійшли відомі діячі: проф. Лев Добрянський, п. Йосип Лисогір, д-р Володимир Калина, мґр Роман Гуглевич та ін.

Працює також спеціяльна комісія Союзу Українських Студентських Товариств при тому фонді у складі Оленки Никорович, Оксани- Богачевської, Лесі Старух, Юрія Гнатюка, Богдана Керницького. За цей час, завдяки надзвичайній жертвенності старшого громадянства, вже зібрано майже половину залізного капіталу для відкриття катедри українознавства. Треба зібрати другу половну — щонайменше $175 000, щоб таку катедру відкрити і щоб вона могла існувати постійно з відсотків, забезпечуючи працю кільком особливо здібним українознавцям. Така українська постійна катедра була б справжнім вікном, але не в Европу, а в ЗДА, де чимало російських катедр при університетах продукують і далі національно - політичні нісенітниці про „Малоросію".

Американські студенти сьогодні — це завтрішні керівники Америки. Якщо їх і далі вчитимуть в дусі русофільському, то справді не допоможуть жадні наші спорадичні контрзаходи, ані протести в американській пресі. Крайня пора напружити всі зусилля й зібрати решту грошей, щоб Катедру Українознавства відкрити як мога скорше.

Катедра Українознавства необхідна ще й із інших міркувань. Маємо декілька тимчасових курсів чи викладів з українознавства в американських університетах. Однак, ми не знаємо, як довго вони існуватимуть, бо не ми ними розпоряджаємось. Тим часом сотні суботніх, недільних українських шкіл, „Рідні Школи" в системі Шкільної Ради УККА, парохіяльні школи вже нині відчувають нестачу вчителів. Постійна Катедра Українознавства забезпечить приплив молодих сил для наших шкіл — такі молоді педагоги зможуть працювати в американських і українських школах одночасно чи за вибором.

Ми певні також, що знайдуться здібні юнаки й дівчата, які в тій українознавчій кузні загартують перо на зразкових українських журналістів для американської преси, стануть науковцями, працівниками бібліотек, знайдуть дорогу до радіомовлення ... — до розуму й серця американської еліти у справах поневоленої української нації. Тому гасло $175 000!" — має стати одним з бойових кличів українців за кордоном у 1965-му році. Л. П.

ПЕРЕДСОБОРНІ ДУМКИ

Хай з любов'ю все робиться в вас! (І. Кор. 16, 14).

Українська Православна Церква в ЗДА ще дуже молода. Лише минулого року деякі наші парафії відзначили свої 40-річні ювилеї. 40-річчя архипастирської діяльности свого Первоієрарха Митрополита Іоана відзначено влітї цього, 1964-го року. Ще ж[illegible] піонери - організа[illegible] Церкви з числа свя[illegible] і мирян.

Швидко пролетіли дн[illegible] сяці й роки. А скільки ене[illegible] тяжкої праці вклали вірні [illegible] священство на чолі з Митрополитом Іоаном, щоб фактично з нічого збудувати нашу Церкву. Глибока віра в Господа Нашого Ісуса Христа та відданість святій справі були тим невичерпним джерелом жертвенности матеріяльної, фізичної і духової нашої громади. Скрізь і в усьому животворчим духом для людей був наш улюблений Митрополит Іоан.

15 років тому наша Церква поповнилась архипастирями, священством і вірними з нової еміґрації, з різних земель нашої Матері України.

Церковна громада подвоілась. Люди із свіжою енерґією включилися в розбудову Церкви під проводом Митрополита Іоана та архиєпископів Мстислава і Володимира. Церковна діяльність пішла великими кроками вперед. Продовжувалось розбудову парафій, церковних приміщень. Посилено місійну діяльність, релігійну та національно - виховну роботу.

Головне — наша Церква набула своє обличчя, III Собор Церкви затвердив, а IV Собор удосконалив Статут УПЦ в ЗДА.

Таким чином, наша Церква до V Собору приходить, як велика і сильна Христова Громада, що є частиною Єдиної, Святої Вселенської Соборної і Апостольської Церкви, Головою якої є Господь Наш Ісус Христос.

УПЦ в ЗДА зберігає догми, канони, устрій та Богослуження Святої Вселенської Православної Церкви і в усіх справах свого життя і керування є автокефальною (самостійною) — рівною в правах з іншими автокефальними Православними Церквами.

УПЦ в ЗДА провадить своє життя згідно із Святим Письмом, Святим Переданням, канонами 7 Вселенських і 10 Помісних Соборів, визнаних Вселенською Православною Церквою, Канонічними Правилами св. Отців, прийнятими Вселенським Собором, церковними установами щодо Богослуження та чернечого життя, правилами Статуту, постановами своїх Соборів.

Це — основа основ нашої Церкви. Життя йде вперед. Статут буде вдосконалюватись. Але основу основ зберігатимуть наші нащадки аж до другого пришестя Господа Ісуса Христа, бо на цих засадах будується життя Православної Церкви, і всяка православна людина їх мусить дотримуватись.

* *

У процесі змін життя на землі змінюються державно - політичні відносини, змінюються й церковні взаємини. Після закінчення другої світової війни росте й поширюється в світі, а особливо в Европі Екуменічний Рух християнських Церков. Тепер до Екуменічного Руху належать 201 Церква з 69 держав.

Екуменічний Рух дав вели[illegible] допомогу бездомним укра[illegible]им скитальцям, які опин[illegible] по цей бік залізної завіси [illegible]ахідній Европі. Допомогу [illegible]итальцям давано не тільки матеріяльну, але й моральну та релігійну. Влаштовувано різні релігійно-наукові конференції, курси і т. п. Відбувались зустрічі керівників Церков різних віровизнань, наприклад, зустріч Владики Митрополита Полікарпа з керівництвом Англіканської Церкви, Кентерберійським Архиєпископом д-ром Фішером, а другий раз з керівником Лютеранської Церкви в Німеччині.

Живемо в часах, коли все на світі шукає зв'язків. Жити в ґетто сьогодні не то що тяжко, але й неможливо.

Тому не диво, що до певної міри й католицькі провідники починають включатися в Екуменічний Рух. Пригадаймо триразову зустріч у цьому році Зверхника Католицької Церкви Папи Павла VI з Вселенським Православним Патріярхом Атенаґорасом І-им. З якою радістю відзначила це преса вільного світу, незалежно від релігійної приналежности!

Щодо взаємин між українцями православними і греко-католиками, то це окреме питання. На скитальщині в Німеччині ми жили разом у спільних таборах, в спільних бараках, а дуже часто в спільних кімнатах. Нас спіткала однакова доля. Ми їли з одної кухні, діти наші разом училися в школах, мешкали разом у гімназійних гуртожитках. Молодь наша належала до одних і тих же молодечих організацій. У багатьох таборах, по черзі, молилися в одних і тих же церковних приміщеннях.

Коли котрийсь із таборів відвідував православний владика, разом зустрічали його православні і греко - католицькі священики та вірні. А коли відвідував греко - католицький достойник, то його також зустрічало духовенство і вірні обох віровизнань.

Коли приїжджав до Німеччини з Ватикану Апостольський Візитатор Архиєпископ Іван Бучко, то за свій обов'язок уважав він скласти візиту Зверхникові УПЦ Блаженнішому Митрополитові Полікарпові. По авдієнції відбувалось урочисте прийняття обох Владик священиками і вірними парафій обох віровизнань.

Та й тепер вірні Православної і Греко - Католицької Церков продовжують співпрацю на громадській, культурній, харитативній і політичній нивах. Не так давно з дружньою візитою відвідав Митрополита Нікансра греко-католицький владика Платон.

(Закінчення на стор. 4-ій)

Володимир Кедровський

ОБРИСИ МИНУЛОГО

(12)

Чернявський глибоко зрозумів і майстерно змалював трагедію сина Великого Богдана, що заплутався у турецьких інтриґах і впав жертвою обману й зради. Поза блиском булави, поза політичними подіями й війнами, Чернявський бачив щиру і глибоко нещасливу душу Юрія. Зрозумівши своє безсилля вирватися з турецьких тенет і врятувати рідний край, він у всьому винуватить передусім себе самого і проклинає себе за нездарність і слабовільність:

Проклятий я, проклятий я!
Навіщо, матінко моя,
Мене на світ ти породила —
Каліку, виродка?.. Чому
Таким, як другі, стать несила
Мені нещасному?.. Кому
Від того шкода?.. Й б'є у груди,
Шалено б'є себе гетьман.
А вже і досвітній туман
Землі поснулої усюди
Почав здійматись... І упав
На землю Юрій головою,
Несамовитою рукою
Він бив її, і гріб, і драв...
І вже при світлі дня ясного
Знайшли його, мов неживого,
В припадку слуги, і взяли,
І у будинок однесли.

Покинутий усіма, запроторений своїми зрадливими союзниками в монастир, Юрась Хмельницький все ще мріє послужити своєму краєві, вирвати його з турецьких лабет:

„Та ні, ще може час настане
І буде знов в моїх руках,
Аж доки в смертний час не кину
Усе, що дав мені отець...
Я вирву з рук у їх Вкраїну!" —
Гукнув у келії чернець.
І гук луною обізвався,
І сам чернець його злякався,
І, мов підстрелений, затих,
Злякавшись дум і слів своїх...

Кінець життя Юрася Хмельницького Чернявський представляє так:

... Та ось почав
Баша старий кінчати діло:
— „Так, винен ти, — признався сам,
Що ти ввесь вік прожив невміло,
Служив і тим, служив і нам...
Твої діла тебе карають.
Слова ж султанські так гласять:
Гетьмана знов хай вибирають,
Тебе ж на горло покарають!"
І лиш сказав наказ султана,
Петля татарського аркана
Ураз, загувши мов бджола,
Гетьманську шию обвила.

Ці слова написано задовго до опанування большевицькою Москвою України, але їх можна повторити й тепер, поставивши замість султана кремлівських сатрапів, а замість гетьмана мільйони українських патріотів, на шиях яких затягається петля московського ката.

А ось так описує поет реакцію народних мас на страту їхнього гетьмана:

Зрухнувсь народ. Пронісся глухо
Непевний гомін і затих...
І ось ведуть його, гетьмана,
Як пса ведуть... І кров Богдана,
Звитяжця рідної землі,
Загинуть мусить у петлі...

Миколі Чернявському не пощастило здобути розголосу в українській літературі, бо твори його були друковані або в „Літературно-Науковому Вістнику", що не мав багато передплатників, або в менше поширених журналах та збірниках. До того ж його твори появлялися в ти хчасах, коли українське слово було переслідуване і читати по-українському значило автоматично попасти на список „неблагонадійних". Тому всі видруковані до революції 1917 року твори Чернявського можна було вкласти в яких три томи. Та коли в 1918 році кооперативне видавництво в Херсоні умовилося з Чернявським про видання його творів, до друку підготовано дванадцять томів. З них майже дев'ять томів становили твори, що їх написав Чернявський „на майбутнє". Оце „майбутнє" прийшло на Україну в часах Центральної Ради і стало минулим в часах її нового поневолення.

Твори Миколи Чернявського не мали широкого розголосу ще й тому, що, хоч глибокі змістом та мистецькі формою, вони не приваблювали пересічного читача так, як твори деяких інших письменників, значно легші змістом. Признання й похвали він не шукав і не любив. Коли хтось хвалив його твори, він на це відповідав: „Я й сам їх високо оцінюю, але хочу знати об'єктивну критику". Він був тим письменником, який ніколи не вилазив на дзвіницю, щоб бити у дзвони, мовляв, дивіться, який я знаменитий. Часом він здавався нам замкненим у собі й нетовариським. Та, зрештою, ми розуміли, що жив він особистими внутрішніми переживаннями та відчуваннями. Це яскраво схарактеризував Чернявський у вірші „Багаття" з 1905 року:

Кожен з нас свої кохає
Тайні думи, тайні мрії
І у сяєві надії
Шлях життя свого зміряє,

Від чужого скривши ока
В серці дум своїх святиню,
Він життя свого пустиню
Переходить нешироку.

Тільки ти, душе поета,
Божа арфа тиходзвінна,
Йдеш ти з піснею, й невпинна
Скрізь з тобою й пісня йде та.

Дійсно, пісня з ним ішла невідлучно.

Писання Чернявського визначаються красою і барвистістю українського слова. Він не раз казав нам, молодим: „Коли хочете написати щось оригінальне, то перше мусите мати ясну, чітку ідею. Потім передумайте, відчуйте форму, в якій найкраще цю ідею висловити. І ось, коли все це вже остаточно викінчене у вашій уяві, тоді беріться до писання".

Бачачи, як тяжко пригнічене українське національне життя під царською владою, знаючи, як мало тих, що працюють на ниві українського відродження, Чернявський у своєму нарисі „Зорі", присвяченому Борисові Грінченкові, кличе: „Де ж ви тепер, істоти-атоми, що зветеся людьми? Де щасливі між вами й нещасні? Де ті, що в поті чола добувають собі шматок хліба, й ті, що потопають у царських розкошах? Де ті, що думають, яким би способом прожити їм самим до вечора, і ті, що болють душею за народ свій, пишуть історію свого народу, історію всіх народів, історію історії народів? Ха-ха-ха! Їх не видно, нікого не видно..."

Л. Полтава

ПОЛИЧНИК ТИРАНОВІ

(5)

„Известия" нападають на шведську владу, мовляв, як це так, чому дозволено такі виступи. Але Гаджубей, зятьок Хрущова забув, що Швеція — не СССР і ніколи ним не буде. де.

Можна собі уявити, що після виступу головних московських газет — у республіканських виливають на голову АБН, п. Ярослава Стецька, та його побратимів у визвольній боротьбі не ложки і не відра, а цілі бочки дьогтю. Київська „Літературна Україна" з 3-го липня 1964 р. надрукувала півсторінкову „статтю" з характеристичним заголовком „Агонія мертвяка". Мало що „мертвяк", та він ще й „агонізує"!..

У передчутті агонізації сатанинської імперії, „Літературна Україна" виписала таку „літературу" на українську визвольну справу і, зокремма, на АБН та його керівника п. Ярослава Стецька, що шкода місця на передрук тих замряченних московською отрутою „міркувань". Там і „чудовисько" і „прем'єр-самозванець", і „людоненависництво", і слуга фашизму — з викрученою в Саксенгавзені фашистами рукою, і, звичайно, „мертяк"...

Але не коментар важливий, а сам факт. Навіть із „Літературної України" підсовєтський читач, який уміє давно вже читати, довідався про те, що за кордоном діє Антибольшевицький Бльок Народів, що його очолює Ярослав Стецько — „найближчий спільник Бандери", що „какой-то Стичко" мав розмови з Чіян Кайшеком, і з генераліссимусом Франко, і з провідними діячами свободолюбної Туреччини. Довідався про те, чого бояться у Москві і про що так виразно сказав голова ЦК АБН в розмові з автором цього репортажу:

„Хрущов зрозумів, що почався новий етап у діяльності АБН — тобто єднання протиросійських національних сил вільного світу, у спільному фронті з іще уярмленими націями. Цей світовий фронт під прапорами АБН настрашив його. Погрожуючи Заходові війною, Хрущов різко протестував проти можливої реальної допомоги вільного світу акції АБН. Це була пересторога для Заходу перед політикою визволення. Недобре діється в імперії, коли її архикат атакує „мерців", як зве він нас. Якщо ми мерці, то чому бити мертвих? Видно, що наші ідеї і борці за них — непоборні, невмирущі. Найсильніші є завжди ті, що воскресають".

Пам'ятник шведському королеві - героєві Карлові XII у Стокгольмі. Рукою король показує в сторону Росії.

Замість висновку

Події, що мали місце у країнах Скандинавії в червні 1964 року, як ми зазначали на початку, були немов прелюдією до Шевченківських святкувань у Вашингтоні, з нагоди відслонення пам'ятника Кобзареві. Єдиний ланцюг цих подій показує, як оправдує себе невпинна, послідовна, розрахована на роки визвольна боротьба; як зростає нервовість володарів червономосковської в'язниці народів; як найкращі елементи вільного світу приходять до усвідомлення центральної проблеми сучасної Европи — усамостійнення й унезалежнення націй на цвинтариці усіх комуністичних в'язниць, в ім'я свободи і справедливости.

„Удар по Микиті Валтассарі, — писав Дмитро Донцов у „Віснику" ч. 7, ц. р., — завданий АБН-ом, його головою і шведами, це був наче той удар Валтассарові біблійному, що віщував загибіль його царства. Це був голосний поличник тиранові, подібний до поличника Шевченкового „юродивого", що на тлі всесвітнього „апізменту", трусливої мовчанки і забріханости, голосною луною відгукнувся в світі". І далі: „Виступ у Швеції — це був важливий у наслідках крок у тактиці АБН, єднати у фронті антимосковськім не лише нації, уярмлені в СССР, але й ще вільні, яким грозить та сама небезпека".

Тому й була така реакція Н. Хрущова, і така голосна реакція преси Західнього, ще вільного світу.

(Кінець)

ІРЕНА ДОМБЧЕВСЬКА

(З приводу 40-го дня після смерти)

Св. п. Ірена Домбчевська народилася 6-го лютого 1886 р. в місті Бучачі, Західня Україна, в родині о. Григорія Рибчака, відомого священика - патріота. Небавом після її народження її батько був переведений на парафію до села Домажир коло Львова, де згодом став деканом янівського деканату. Тим то її дитячі і юнацькі літа є пов'язані саме з Домажиром. Пройшовши вселюдну школу, вчилася у Львові в середній школі, яку закінчила з відзначенням.

З батьківського дому винесла гарячу любов до всього, що рідне українське та почуття обов'язку служити своєму народові. Любов України та праця для її добра стали невідступними гаслами всього її життя. Вже на шкільній лавці молоденька Ірена цікавилася живо громадськими справами. Буваючи в батьківському домі під час ферій і свят, помагала своєму батькові в його суспільній та культурно - освітній праці серед селянства, а після закінчення студій стала цю працю виконувати з запалом самостійно разом зі своєю сестрою Степанією. Завдяки їхній жертвенній праці вся околиця Домажира покрилася сіткою читалень „Просвіти" та інших українських організацій.

У 1911 р. Ірена Рибчак одружилася з д-ром Романом Домбчевським, відомим адвокатом та визначним політично - суспільним діячем, якому була не тільки подругою життя, але й щирою помічницею у громадській праці. Під час першої світової війни д-р Роман Домбчевський, як запасний старшина б. австр. армії, був покликаний до військової служби, а його дружина, пані Ірена пірнула всеціло у громадську працю, яку зосередила на Українських Січових Стрільцях. Зорганізувала і перевела успішно збірку пожертв на Захист УСС, та оснувавши його у Львові, стала його ж управителькою. Для цього відбула раніше окремий санітарний вишкіл в австр. військовому шпиталі. У цьому захисті доживав також віку Іван Франко ,яким вона дуже дбайливо піклувалася. На цьому становищі пок. Ірена Домбчевська виявила не тільки надзвичайний організаційний хист, але також небуденну самопосвяту і роботячість.

Крім невтомної праці і сердечного піклування давала захистові та приміщеним там раненим Українським Січовим Стрільцям чималу матеріяльну підтримку, не тільки грішми, але й харчовими засобами з господарства свого батька. 1916 року виїхала до Фрайштату, в Німеччині, де тоді її змобілізований чоловік сповняв в таборі полонених службу культурно - освітнього референта з рамени Союзу Визволення України. Там прийшла на світ їхня одинока доня Христина, тепер зам. Навроцька, відома пластова і громадська діячка. У славному і пам'ятному листопаді 1918 року пані Ірена повернулася зі своїм немовлятком у Домажир, до батьківського дому. Застала там тільки немічну матір та наймолодшу сестру. Її батько знаходився, як польовий духовник УГА на фронті. В рядах цієї ж Армії воювали її чоловік та брат Роман Рибчак. Також її сестра Степанія приймала участь у визвольній боротьбі України як головна сестра -жалібниця у польовій лікарні в Кристинополі. Там вона й померла від тифу, як одна з перших жертв добровільно прийнятого обов'язку. Саме біля Домажира проходила тоді лінія українсько - польського фронту. Це заставило пані Ірену зголоситися до служби в характері сестри - жалібниці, яку вона несла знову з повним самовідреченням у з'єднаннях українського війська.

Ірена Домбчевська

Як колись у створеному нею Захисті УСС у Львові, так і тут у прифронтовій полосі піклувалася вона з самопосвятою раненими українськими вояками та не рідко спомагала їх грішми і харчами.

Після закінчення визвольної війни 1917—1921 рр. чоловік пані Ірени, д-р Роман Домбчевський повернувся з Праги, де останньо працював секретарем Української Дипломатичної Місії,, та відкрив адвокатську канцелярію спершу в Миколаєві над Дністром, а згодом у Стрию. Разом з ним перебувала в цих містах і пані Ірена, яка розгорнула там широкозакроєну організаційну працю серед українського жіноцтва Стрийщини, Жидачівщини та Журавенщини.

1935 року пані Ірена перебралася до Львова, де працювала спершу організатором Товариства „Сільський Господар", а згодом урядничкою Центросоюзу Українських Кооператив. У тому характері вона об'їжджала села і містечка, при чому поруч господарської та кооперативної ділянок займалася також освідомлюючою та загально-суспільною працею. Пані Ірена дописувала також до жіночих і кооперативних журналів, як „Жінка", „Жіноча Доля", „Кооперативна Родина", „Кооперативна Республіка" та інших.

Напочатку другої світової війни пані Ірену навістило нове нещастя. Большевицька влада арештувала, засудила та вивезла у невідоме її чоловіка Романа, де по ньому й слід загинув. Залишившися самітньою, вона заробляла на прожиток для себе і доні працею вчительки української мови у Промисловій Школі у Львові, а згодом як урядничка Сільсько - Господарської Палати.

Внаслідку дальших подій, що сталися прикінці другої світової війни, пані Ірена вийшла на скитальщину та через Австрію і Баварію внеміґрувала до ЗДА та поселилася в Ню Йорку. Не зважаючи на перебуті люті удари долі та переживання і злидні скитальщини, вона не знемоглася духом та зразу кинулася з молодечим запалом і незламною енергією у круговорот громадської праці української іміграції.

Бувши пов'язаною з українським військом, включилася передусім у працю комбатантських організацій: Братства УСС і ОбВУА. В цій праці вона брала завжди активну участь, виявляючи при цьому незрівняну ініціятиву, великий такт та неперевершену роботячість. Не менше ревно працювала в інших організаціях, головно в „Марійській Дружині", в якій зорганізувала окрему секцію Суспільної Опіки, що під її вмілим проводом переводила успішні збірки пожертв на залишенців та інші харитативні цілі.

В лютому 1954 р. Головна Управа Стрілецької Громади в Канаді нагородила пані Ірену Домбчевську Пропам'ятною Відзнакою УГА. Це було добре заслужене відзначення за її ревну і невтомну службу в Українському Війську в характері управительки Захисту УСС та сестри - жалібниці на фронті. В останніх роках перед смертю, що сталася 5-го серпня 1964 р., пок. Ірену Домбчевську навістила важка і затяжна недуга, яка не дала їй змоги продовжувати її улюблену працю для рідної спільноти та докінчити списування спогадів. Та залишила вона живі спогади в умах і серцях всіх тих, що ними вона так щиро піклувалася і тих, що з нею співпрацювали, а натіть тих, що її тільки знали. В їхніх серцях пані Ірена Домбчевська здвигнула собі нерукотворний пам'ятник, тривкіший за граніт і крицю.

Нехай же світляна постать тієї шляхетної і добрячої пані залишиться повсякчасно у пам'яті сучасного і грядучих поколінь, як гідний наслідування зразок української жінки - громадянки і справжньої патріотки.

Д-р Іван Козак

Карпатська Україна — невід'ємна донька Матері-України

Лігайтон, Па. — 6-го вересня оселі ім. О. Ольжича відбувся Здвиг - Маніфестація на відзначення 25-ти ліття проголошення Самостійности Карпатської України.

В неділю 6-го вересня у передполудневих годинах на оселі в молитовницях обох наших віровизнань відбулися Богослуження при великій соборницькій участі вірних.

В католицькій молитовниці відправи провадив о. парох з Алентавну — він же душпастир для українців католиків оселі Т. Бариляк.

Він у своїй проповіді закликав всіх гідно вшанувати ту історичну подію та всіх поляглих борців і мучеників.

Панахиду за всіх поляглих відправив о. монсеньйор Тиханський у сослуженні о.о. Бариляка і Грабця.

У православній молитовниці літургію відправляв о. протоієрей А. Двораківський-настоятель з УПЦеркви з Нортгемптону, який відправив молебень о 3-тій год. по пол. у намірені українського народу та успіхів З'їздові ОДВУ та його Братнім Організаціям.

Тихо о год. 3-тій підіхало авто з президентом УНР в екзилі д-ром Степаном Витвицьким до головного будинку оселі.

Репрезентант ЦУ ОДВУ п. П. Байбак, супроводжуючи президента з його сином д-р. І. Витвицьким, прорізав мовчазно-урочиситий настрій окликом:„Найвищому репрезентантові історичних аспірацій українського народу — президентові УНР слава!"

Могутнє трикратне Слава$

На очах у багатьох вояків і жінок сльози радости і зворушення. Сходячи з східців адміністративного будинку та тримаючи в руках хліб з сіллю, вітав д-ра Степана Витвицького голова ОДВУ проф. д-р А. А. Грановський.

Тут же президентові УНР і представлено генерала Укр. Армії П. Дяченка.

О 4-ій год. розпочалася офіційна програмова частина Свята. Чоловічий хор з Лігай Велі відспівав американський гимн. Кол. Посол до Карпатського Сойму та міністер преси і інформації Уряду Карпатської України, тепер голова Карпатського Союзу на ЗДА д-р В. Комаринський відкрив Свято.

Вийшов на сцену през. УНР д-р С. Витвицький.

Знову оваційно вітають його сотні людей, а малі діточки обдаровують квітами. —

Тостмайстер д-р В. Комаринський покликує до Почесної Президії, крім президента УНР ще президента ОДВУ проф. О. Грановського, генерала П. Дяченка, діячів Карпатської України — кол. прем'єра Ю. Ревая, заст. голови Сойму д-ра С. Росоху, кол. посла до Праги д-ра В. Шандора, Керівників УЗХ — М. Квітковсвьку, П. Різник та інших.

Відчитано привіти від Центральних Укр. Організацій, а між ними зокрема від Голови УПЦеркви в ЗДА Митрополита І. Теодоровича.

Виголосили доповіді д-р В. Шандор, д-р С. Росоха і Ю. Ревай.

У художньо-мист. частині виступив популярний чоловічий хор з Лігай Велі під проводом дир. В. Двораківського.

Сольо на піяніно „Карпати" муз. Фоменка з одушевленням виконала 7-ми літня О. Комаринська.

Прикрасою Свята був виступ улюбленої співачки Г. Минаїв-Андреадіс. Буря оплесків вивела її вдруге на сцену.

Досвідчено керував мистецькою частиною імпрезовий референт ОДВУ п. І. Поліщук.

На Святі було присутніх понад 20 українських священиків з українських довколишніх місцевостей

Це свято організували спільними зусиллями дві українські Централі — Карпатський Союз у ЗДА і ЦУ ОДВУ та Братні Організації УЗХ, МУН і „ЗАРЕВО".

У підготові до Свята брали участь від Карпатськєгє Союзу д-р В. Комарницький і інж. Ф. Савчур. Від ОДВУ — П. Байбак, І. Поліщук, М. Чаповський, М. Скорупський, П. Стерчо, А. Шекерик, М. Ящук, А. Попчук, І. Яремчук, Т. Савчук, О. Андрейко, В. Марущак, Сидор, П. Кіра, Н. Підлісна, К. Лаврів. **Т. Донець**

Вулиця „Україна" в місті Бернарді в Арґентині

Буенос Айрес. (Єдо) — 11-го жовтня ц. р. в місті С. Бернардо, провінції Чако, в Арґентині, заселеної у великій частині українцями, відбудеться відкриття вулиці „Україна", згідно з резолюцією муніципальної ради з 14 квітня ц. р. ,коли Радник Анатоль Балук вніс проєкт дати цю назву одній з вулиць міста як признання для перших поселенців-українців в цій місцевості. Отже рішено одноголосно змінити назву вул. С. Льоренцо на „Україна", при чому ухвалено, що „українське товариство в цій місцевості повинно дбати про красу і втримання вул. Україна, а також вмістити таблиці з новою назвою."

В Чако поселялися переважно православні волиняки, і саме на вулиці, що має бути перейменована, знаходиться українська православна церква. Тому на урочисте відкриття вулиці „Україна" запрошено з Буенос Айресу Адміністратора УАПЦеркви протопресвітера о. Бориса Арійчука.

Новий успіх молодого українського архітекта Радослава Жука в Канаді

Торонто. — Спеціяльне жюрі, складене з визначних канадійських і американських архітектів, розглядає тепер у Канаді проєкти найкращих будов у цій країні для репрезентативної виставки, що її влаштовує Королівська Палата Архітектів Канади. Це жюрі вже відібрало і затвердило дві українські католицькі церкви, обидві проєктовані молодим архітектом Радославом Жуком, автором архітектурного оформлення площі пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні: церкву Пресв. Родини у Вінніпеґу і церкву св. Михаїла у м. Тиндал, у провінції Манітоба. Виставка світлин та архітектурних плянів найкращих будов Канади буде спочатку в Оттаві, а потім її показуватимуть у всіх великих містах цієї країни.

В Брукліні відзначено 55-річчя священства о. Йосифа Рейнаровича

Бруклин, Н. Й. — В неділю 20-го вересня тут в авдиторії школи св. Духа, відзначено 55-річчя священства о. Йосифа Рейнаровича. О год. 10-ій перед полуднем о. Ювілят в сослуженні місцевого пароха о. декана Володимира Андрушкова і о. Мелетія Соловія, ЧСВВ, відправив Благодарственну Службу Божу, під час якої о. декан В. Андрушків виголосив коротку проповідь із цієї нагоди а о. М. Соловій говорив про завдання священика та про те, що разом із радістю оцей ювілей навіває і сум з того приводу, що незабаром не буде священиків для українських вірних, бо немає покликань між нашою молоддю вступати на службу у виноградникові Христовім. Під час Служби Божої співав церковний хор під проводом сина Ювілята, Лева Рейнаровича. Після Служби Божої відбувся Святочний Бенкет, який зачався молитвою, проведеною о. В. Андрушковим. Тостмайстрами були найстарший син о. Ювілята Йосиф Рейнарович та о. М. Соловій, який керував бенкетом. Він відчитав прислані благословення від Папи Павла VI, Верховного Митрополита Йосифа Сліпого і Архиєпископа скитальців — Івана Бучка. О. Соловій склав Ювілятові побажання від оо. Василіян і від себе та подарував йому свою книжку „Літурґіку для українських шкіл". Син Ювілята Роман Рейнарович відчитав письмові привіти, а колишній парохіянин із села Коритник в Україні Дмитрик зворушливо говорив про свого колишнього пароха та його працю серед українського народу. Проф. Богдан Загайкевич доповідав про історію тих сіл Перемищини й самого Перемишля, де Ювілят працював. Вітали Ювілята інж. Гусаківський, Анна Новицька від церковного хору і режисер Криштальський від ансамблю українських акторів. Наприкінці вітали батька чотири його сини, Йосиф, Роман, Лев і Олександер, які дякували йому за релігійне церковне виховання. П'ятий син Ювілята Степан згинув під час другої світової війни в рядах УПА. Вкінці промовив о. Ювілят, який дякував всім, що причинилися до влаштування цього Ювілею. Бенкет закінчено мистецькою програмою, в якій виступав як соліст баритон Лев Рейнарович, одна маленька танцюристка та хор при церкві св. Духа. Акомпаніював Т. Левицький.

Союз Українок Америки влаштовує прийняття на Світовій Виставці

У п'ятницю 25 вересня Союз Українок Америки влаштовує на Світовій Виставці, в елеґантному „Вимен госпіталити ланж" у „Пентгавз — центрі для кращого життя," прийняття від 4:00 до 6:00 по полудні, щоб ушанувати видатних представниць Жіночої Ради ЗДА і Загальної Федерації Жіночих Клюбів. — СУА є членом обох цих великих організацій. Це прийняття буде одночасно вшануванням лідерів жіночих американських організацій і різних етнічних груп, а також видатних жінок у громадському, мистецькому і професійному житті. На прийнятті відбудеться український концерт: виступлять бандурист Роман Левицький і сопрано Христина Карпевич. Наші провідниці вітатимуть гостей, інформуватимуть про Світову Виставку, про Ню Йорк, про Союз Українок та ін. Відбудеться також показ українських народних мистецьких виробів: писанок, кераміки, вишивки. Бажаючі одержуватимуть надруковані інформації про діяльність СУА. П-і Олена Лотоцька, голова СУА, призначила керівницю зв'язків Окружної Ради СУА в Ню Йорку п-ню Марію Душник головою українських провідниць і зв'язку між СУА та правлінням Світової Виставки, а пані Варку Бачинську — заступницею голови. Союз Українок Америки матиме своїх провідниць у „Пентговзі — Центрі для кращого життя" від 21 до 25 вересня включно. Пані, бажаючі прибути на прийняття 25 вересня, мають інформуватись у голови Окружної Ради СУА в Ню Йорку, п-і Наталії Чапленко: MI 7 — 7921 та в п-і Дорети Галан: УЕ — 2 — 8324.

Замість квітів на могилу
Дорогої Приятельки
бл. п. МАРТИ ЗАЯЧКІВСЬКОЇ
складаю 10 долярів
на НТШ в Сарселі.
Стефанія САДОВСЬКА

Замість квітів на могилу
бл. п. МАРТИ ЗАЯЧКІВСЬКОЇ
складаємо 10 долярів
на Ювілейний Видавничий Фонд УСС.
Д-р Степан і Володимира РІПЕЦЬКІ

Складаємо щирі співчуття нашій Дорогій Хресній та Кумі
п-ні АННІ ТИМЧИШИН та її синові МАРІЯНОВІ
з приводу наглої смерти її чоловіка а нашого доброго Друга
ІВАНА
Хай чужа земля стане Йому легкою
на Його Вічному Ложі.
Тетяна і Петро ЗИМНІ з дітьми
та Михайло і Параскева ПОЛЯКІВ

ПЕРЕДСОБОРНІ ДУМКИ

(Продовження із стор. 2-ої)

Подібну співпрацю вірних обох Церков маємо і в ЗДА. Незалежно від віровизнання, наші люди працюють разом у партійних, громадських, наукових, християнських і інших організаціях. Разом проводять великі здвиги американців українського походження, які впливають на керівні кола держав західнього світу, і політичний світ починає поволі визнавати рацію українського визвольного руху.

∴

До цього часу УПЦ в ЗДА жила внутрішнім парафіяльним і церковним життям. Тепер, очевидно, наступить другий етап у житті нашої Церкви, а саме: пильнуючи внутрішнє життя, виходити в ширший світ. Деякі початки в цьому відношенні зробив з власної ініціятиви, під час своєї відпустки, Архиепископ Мстислав, їдучи цього літа до Европи.

З приводу цього другого етапу в житті нашої Церкви серед деяких наших вірних і навіть священиків з'явились розбіжності в поглядах. І це нормальне явище. Людська психіка побудована так, що не всі однаково реагують на ту саму подію. Так воно було колись, так є тепер, так буде й надалі. Пригадаймо часи, коли Церква Христова, вийшовши з катакомб, стала поширюватись і розвиватись, а установлених законів у справі віри і організації Церкви ще не було. З'явились тоді різні погляди на церковні справи. На 7 Вселенських Соборах і 10 Помісних Соборах установлено, на підставі Святого Письма і св. Передання, догмати та канони нашої Церкви.

Митрополит Полікарп (зліва) і Архиепископ Іван Бучко під час зустрічі в Німеччині.

Тепер на новому етапі життя нашої Церкви в ЗДА ми мусимо, керуючись цими загальними засадами, обговорити наші справи на черговому Соборі. Собор УПЦ в ЗДА є найвищим органом нашої влади, а тому рішення його є остаточні і підлягати їм мусять всі члени нашої Христової Громади.

Мусимо обговорювати, а не сперечатись, бо „коли хто сперечатися хоче — ми такого звичаю не маємо, ані Церкви Божі" (І. Кор. II, 16).

У вільній демократичній країні кожен і в усякому питанні може мати свою думку, може цю думку висловлювати усно чи на письмі, не боячися отого „хто не з нами, той проти нас".

Живемо ми наш короткий вік тут, на землі, в часи, коли більше горя і мук, ніж радости, більше ненависти, холоду, ніж любови і тепла. Але кожен православний українець завжди мусить пам'ятати, особливо в церковних справах, що він — християнин.

Тут ми хочемо пригадати апостольське правило 55: „Якщо хто з клиру досадить Єпископові, нехай буде вивержен. копові, нехай буде вивержен".

І Святого Собору Карфагенського правило 10: „Собор промовив: якщо котрий пресвітер супроти Єпископа свого загордіє і створить розкол, нехай буде анатема".

За нашим статутом ці правила зобов'язують духовенство УПЦ в ЗДА.

Наш статут (XVI, §112) передбачає ще й таке: „До кругу релігійних, моральних і церковних обов'язків членів парафії входять: д) шанування Ієрархії, причету і церковної влади; е) покора в питаннях Віри і церковного порядку. А також (§114): „член парафії може бути позбавлений членства за: г) тайне або відкрите нанесення шкоди життю Церкви або парафії; д) зневалення доброго імени церкви або підрив авторитету настоятеля парафії, членів причету її, Ієрархії або керівних органів Церкви".

Усі питання нашого церковного життя ми мусимо розв'язувати „з любов'ю до Господа Бога, Церкви і братів своїх". (І. Іоан. 4, 7-21). „Тож благаю вас, браття, ім'ям Господа нашого Ісуса Христа, щоб ви всі говорили те саме і щоб не було між вами незгоди, але щоб були ви поєднані в одним розумінні та в думці". (І. Кор. 1, 10).

На превеликий жаль, декілька наших священиків і вірних замість тверезого та спокійного обговорення справи, почали висловлювати і писати гострі листи і статті про керівництво нашої Церкви, під'юджувати один проти одного наших Єпископів, переносячи методи боротьби світських організацій в життя нашої Церкви.

Наша відроджена Українська Церква ще дуже молода і тому ще не має подостатку популярної церковної літератури, яка була б доступна кожній грамотній людині. Очевидно, найближчим часом наше видавництво повинно видати популярну літературу, яка всебічно висвітлювала б вірним Святе письмо і Святе Передання. Тим часом ми закликаємо тих людей припинити недопускальні в Христовій Громаді дії.

„Коли ж думає хто, що він богобійний, свого язика не вгамовує, але своє серце обманює, — марна богобійність того!" (Як. 1. 26). „Бо хто хоче любити життя і бачити добрі дні, нехай здержить свого язика від лихого та уста свої від говорення підступу". (Пет. 3, 10).

Ми закликаємо тих братів словами Апостола Павла, щоб „не зневажали нікого, щоб були не сварливі, а тихі", виявляючи повну „лагідність усім людям". (Тим. 3, 2). „Хто мудрий і розумний між вами? Нехай він покаже ділом свої в лагідній мудрості добрим поводженням!" (Як. 3, 13).

„Слухайте ваших наставників та коріться — вони бо пильнують душ ваших, як ті, що мають здати справу (Євр. 13, 17), а не ганьбіть своїх Владик та церковних провідників". „Благаємо ж, браття, ми вас, — знайте тих, що працюють між вами і в нас старшинують у Господі, і вчать нас вони (тобто Владики) і у великій любові їх майте за їхню працю. Між собою заховуйте спокій!" (І. Сол. 5, 12-13).

Ми звертаємося до вірних із словами св. Отців: „. . . живіть у спокої зо всіма людьми!" (Рим. 12, 18); „Благаю ж вас, браття, щоб ви остерігались тих, що чинять незгоди і спокуси проти науки, якої ви навчилися, і уникайте їх, бо такі служать не Господеві Ісусу Христу, але власному череву; вони добрими та гарними словами зводять серця простодушних".

∴

Господь наш Ісус Христос є Головою Церкви, а вона Його Тілом. Ми — тіло Христове, а кожен зокрема — член тіла Його. Коли терпить або болить один член тіла, то той біль відчуває все тіло, вся Церква. (Еф. I, 22; І. Кор. 12).

Такий біль відчула наша парафія, коли поширилась чутка, що наш улюблений Владика Архиепископ Мстислав хоче відійти від керівництва Консисторії. І ми зразу ж зареагували на те листом до Передсоборної Комісії 1-го червня цього року Божого.

Тепер, чуємо, дехто намагається внести роздор у взаємини між Єпископами нашої Церкви. І ми, як парафія, тяжко це переживаємо. Нам трудно в це повірити, але, як кажуть, немає диму без вогню. Одна думка про це вже непокоїть не тільки нас, а й цілий ряд інших парафій.

Та й як же можна бути спокійним? Ми розуміємо, чим може закінчитися якась недомовленість наших Владик. Найстрашніше — це розбиття нашої Церкви. Роз'єднання в Церкві комусь, без сумніву, потрібне, але тільки не нам. Особливо старші віком серед нас з тривогою думають про те, які здобутки вони залишать після себе своїм нащадкам. Старшим людям наближається час складати звіт за свої діла (Як. 2, 26). Як же станемо вони перед лицем Господнім, не зберігши єдности Церкви? (Євр. 9, 27).

Ми теж не збираємось повчати наших старших, наших наставників, зверхників, наших Владик, бо на це ми не маємо ніякого права. Вони — наші вчителі, а ми — їхні учні. Вони — наші провідники, наші духовні батьки, а ми — їхні духовні діти. Але якщо, не дай Боже, дорогі й улюблені наші Владики, між Вами є якесь непогодження, то ми з синівською любов'ю і покорою просимо Вас, щоб Ви зібралися разом, так, як збиралися Святі Апостоли, коли у них виникала потреба, і ліквідували всякі непогодження. (Дії. 15). Станьте, Високопреосвященніші наші Ієрархи, нам, священикам і вірним, за приклад для наслідування: як жити і працювати за Христом в Христі?

Просимо і благаємо усіх зробити це якнайскорше. Особливу надію покладаємо на Високопреосвященнішого Владику Митрополита Іоана, як на нашого Первоієрарха, який найдовше трудився для нашої Церкви на вільній землі Вашингтона.

Наші очі і серця звернені до нашого Архипастиря з мольбою і надією, що Він і надалі з таким же успіхом буде вести корабель нашої Церкви, як вів до цього часу, а ми, як вірні діти, будемо ретельними виконавцями Його вказівок на славу Божу, добро УПЦ в ЗДА та користь українського народу. „Будьте однодушні, майте спокій, — Бог любови та спокою буде з вами!" (Кор. 13, 11).

∴

Передсоборну Комісію просимо на обговорення Собору поставити такі внески:

— Просити Їх Високопреосвященства Високопреосвященніших Владик Митрополита Іоана і заступника Митрополита Архиепископа Мстислава далі виконувати їх функції в нашій Церкві, бо Вони повністю відповідають цим високим посадам і абсолютно виправдали довір'я своєї пастви — (Статут III. §19).

— Доручити Церковній Раді Митрополії розширити й поглибити взаємини з іншими християнськими Церквами, які розпочав Високопреосвященніший Владика Архиепископ Мстислав цього літа під час перебування в Европі (Статут §II, е і §28).

— Відповідним чином віддячити ту велику роботу, яку провели для нашої Церкви Високопреосвященніші Владики Митрополит Іоан та Архиепископ Володимир.

— Доручити видавництву нашої Церкви випустити: а) альманах, в якому описати діяльність піонерів - основоположників, священиків і мирян нашої Церкви в ЗДА; б) видавати популярну літературу, яка всебічно висвітлювала б священикам та вірним Святе Письмо і Святе Передання.

Прот. о. М. Могучий
Настоятель парафії Св. Володимира в Джерзі Ситі.

Гр. Ступка
Голова Параф. Уряду

Г. Романова
Секретар.

Паризька пресова агенція про роковини Тараса Шевченка

Париж, Франція. — Французький пресовий відділ „Прес-інформасьйон", що постачає міжнародні репортажі, подав у своєму випуску ще 28 липня ц. р. між іншими матеріялами коротку, добре написану статтю з нагоди ювілею 150-річчя народження Тараса Шевченка. Замітка починається переказом біографії поета-мислителя, в якому Т. Шевченка називається „українським кобзарем" та „борцем за народну свободу". Далі неназваний автор пише, що святкування Шевченкової річниці відбулися не тільки в Україні, а й у всьому СССР та за кордоном. Згадує також про два видання французькою мовою про Т. Шевченка: „Вийшли два видання, вперше у Франції, про життя й творчість Т. Шевченка, а одночасно і про Україну та її культуру. Перше — збірник статтей і перекладів за редакцією Калини Угрин і Аркадія Жуковського. Друге видання — це останній випуск серії „Сучасні поети" видавництва „Сегерс". Там поміщена стаття і репродукції картин Шевченка та багато перекладів його творів французькою мовою, що їх зладив французький поет П. Гісвік.

Київські друкарні не мають латинських шрифтів

За кордоном з'явилася на книжковому ринку маленька книжечка французькою мовою „Тарас Шевченко, біографічний нарис". У ній поміщено статті Максима Рильського та Ол. Дейча про життя і творчість Тараса Шевченка „українського поета, революціонера-демократа" з наголошенням соціяльної боротьби Т. Шевченка і применшенням національної. Та, крім цієї тенденційности, треба відмітити ще один „казус" цього видання: на обкладинці позначено видавця, як „Госполітіздат України", а друкарню — в Москві. Так виявляється, що в столиці „суверенної держави" українського народу УССР друкарні не мають французького шрифту, щоб скласти брошуру. Це помітне й на інших, уже київських виданнях: у журналах з мовознавства, у „Вітчизні" й ін., коли доводиться зацитувати якесь чужоземне слово латинкою чи іншим не слов'янським шрифтом, його часто набирають цілком не відповідним складом, здебільшого завеликим супроти того, яким складена стаття, себто дають те, що є в розпорядженні друкарні — ручноскладні „горобці".

„Наталка Полтавка" в Шикаго

Уже цього місяця Шикагівська публіка матиме нагоду побачити нашу славну „Наталку Полтавку", котра займає важливе місце в історії українського музично - театрального мистецтва. З моменту виходу у світ п'єса Котляревського „Наталка Полтавка" стала улюбленою серед українського народу і до сьогодні не сходить із сцени, роблячи на глядачів враження м'якістю та ніжністю малюнку, красою слова і чаром народних пісень.

Цю знамениту оперету бачити на сцені 27 вересня, в авдиторії Лейн Текнікал Гай Скул о 4-ій годині, у постанові Інтернаціонального Театру, котрий вкладає багато праці, щоб вистави були на доброму мистецькому рівні.

Згаданий театр з великим успіхом уже відіграв оперу „Запорожець за Дунаєм", Гулака Артемовського, оперу „Катерина" М. Аркаса і здобув собі прекрасну репутацію серед української і чужинецької громади.

Головну ролю Наталки виконує наша улюблена артистка Марта Кокольська з Ню Йорку. Багато з нас мали вже нагоду бачити і чути цю талановиту артистку, коли вона грала героїню в опері „Катерина", ролю, в яку вона вложила всю свою душу, чуття і все своє мистецьке знання.

Ролю Терпелихи виконує наша відома артистка з Ню Йорку Ганна Шерей. Пані Шерей уже вдруге завітає до Шикаго, щоб своїм непересічним талантом збагатити намічену виставу.

Виборного виконує знаменитий бас Юрій Павлюковський. В ролі Возного знаний артист на терені Шикаго — Любо Цепинський. Петра грає прекрасний Шикагівський тенор Павло Покорний. Ролю Миколи виконує артист Іван Осійчук.

Є всі підстави вірити, що постановка „Наталки Полтавки" задоволить глядачів.

Про те дбають Б. Вольський — музичний директор, — який виведе її при повній оркестрі з членів Лірик Опера в Шикаго — на тлі прекрасних декорацій, і п. Ф. Омелянович - Павленко, режисер. Вони вкладають все своє театральне знання, щоб вистава відбулася якнайкраще.

Квитки є в передпродажі в „Дельті" і „Українській Книгарні".

О. П.

На „Союзівці" відбулися тенісові змагання подвійної гри

„Союзівка", 20-го вересня. — Минулої суботи і неділі, коли на „Союзівці" влаштовувано „Союзовий День" і вибір „Міс Союзівки", відбулася також успішна спортова імпреза — тенісові змагання у подвійній грі чоловіків та мішаній. Організатором цих змагань був Карпатський Лещатарський Клюб з Ню Йорку, а проводили ними інж. Богдан Рак і інж. Богдан Левицький. В конкуренції пар чоловіків здобули першість Роман Ракочий (Союзівка) і Іван Дурбак (КЛК), які перемогли у фіналі 6:3 і 7:5 пару Михайла Шияна і Богдана Домарадського (обидва з КЛК). У мішаній подвійній грі чемпіонами стали молоді надійні тенісисти Андрія Кейбіда (Союзівка) і Іван Дурбак (КЛК), які виграли фінальну зустріч з парою подружжя Стефанії і Володимира Гуків, репрезентантів „Чорноморської Січі" з Нюарку, вислідом 6:2 і 6:2. В подвійних грах чоловіків взяло участь десять пар, а в конкуренції мішаних пар за лаври першунів і чаші змагалося шість пар. На закінчення змагань адміністратор Союзівки Володимир Квас вручив переможцям чаші, що їх уфундувала оселя „Союзівка".

Футболісти „Тризуба" і УСК-у здобули по одній точці

„Тризуб" з Філядельфії відбув минулої неділі 20-го вересня, на грищі Українського Спортового Майдану в Коледж Пойнті, Н. Й., другі мистецькі змагання нової футбольної ліги — „Великої Дванадцятки Східньої Конференції". З цієї зустрічі на виїзді з італійською дружиною „Інтер Клюбу" виніс „Тризуб" лише одну точку, закінчуючи гру безворітним вислідом 0:0. Новий склад „Тризуба" має чимало добрих футболістів, які однак ще не мали нагоди нав'язати між собою тісної дружинової співпраці, головно в лінії нападу. Крім декількох догідних ворітних нагод „Тризуб" не використав теж карного, якого стріляв нерішучо І. Ферейра.

УСК Ню Йорк здобув минулої неділі першу точку в першостях „Великої Дванадцятки" нерішеною 1:1 зі сильним об'єднаним клюбом Н. Й. „Гота". Одинадцятка УСК-у грала вже в скріпленому складі, але стрілова недиспозиція не дозволила їй використати значної переваги. Одинокі ворота і ведення для УСК-у вже в першій півгрі здобув В. Шмотолоха. Ці змагання відбулися на грищі Айнтрахт Овал в Асторії, Н. Й.

„Чорноморська Січ" з Нюарку втратила в мистецьких змаганнях „Великої Дванадцятки з дружиною Б. В. „Готче" на виїзді в Ню Йорку обидві точки, програючи зустріч вислідом 0:2. Це 2-га невдача „Чорноморської Січі", яка все ще не має скомплетованого складу, а крім цього була змушена грати без середнього помічника Павлишина, який зламав ніс і зможе вийти на грище аж за місяць. Лінія нападу є слабим місцем „Чорноморської Січі", яка мала в цій зустрічі більше з гри, але противники стріляли ворота.

Інші вислідки „Великої Дванадцятки": „Джуліяна" — „Гунгарія" 3:0, „Н. Й. Американс" — „Мінерва ПФ." 1:1, „Метрос" — „Дойчунгарн" 1:4.

Південний В'єтнам таврує Камбоджу за сприяння комуністам і „невтралістам"

Сайгон. — Південно-в'єтнамський прем'єр генерал Нгуєн Хан пред'явив на пресовій конференції в минулу суботу листа, що його голова сусідньої Камбоджі Нородом Шіганук написав до лідера в'єтнамської політичної еміграції в Парижі, при чому у тому листі писалось про посередницьку акцію Шіганука між противниками теперішнього режиму в Південному В'єтнамі та комуністами, ніби по лінії проголошення невтральности Південного В'єтнаму. Генерал Хан закинув просто Шіганукові, що той втручається у внутрішні справи Південного В'єтнаму та зберігає приязні зв'язки з тими чинниками, які наставлені на знищення волі Південного В'єтнаму. Водночас в Парижі прем'єр сусіднього Лясосу, Суванна Фума закинув Північному В'єтнамові і Комуністичному Китаєві, що коли б не їх активне втручування до справ Лясосу, то в тій країні був би спокій і мир. Суванна Фума заявив, що щонайменше 24 піхотних куренів, себто коло 12.000 регулярного війська Північний В'єтнам вислав до Лясосу для війни проти тамошнього легального режиму, який зберігає невтральність і хоче миру.

Ґолдвотер ганить демократичну фермерську програму; Гомфрі твердить, що Ґолдвотер зруйнує фермерів

Бофало, Північна Дакота. — Кандидат на президента від Республіканської партії сенатор Беррі Ґолдвотер, промовляючи на Крайових Обжинках, гостро критикував демократичну фермерську програму, називаючи „абсурдом" урядову підтримку цін на фермерські продукти. Але він сам не виявив своєї програми в цій справі, тільки заявив, що не задумує „припинити цю підтримку впродовж одного дня". На його думку ступнева редукція урядової допомоги фермерам вийде їм в користь. Ґолдвотер обіцяв, що як стане президентом ЗДА, то здійснюватиме цю фермерську програму, яка є в Республіканській виборчій платформі, це значить підтримку цін на фермерські продукти, побудовану на добровільній базі, а не на примусі. На цих самих обжинках промовляв також і демократичний кандидат на віце-президента сенатор Гюберт Г. Гомфрі, який сказав, що сенатор Ґолдвотер написав в своїй книжці „Сумління консерватиста", що треба негайно скасувати допомогу фермерам. Коли виграє вибори республіканський кандидат на президента, казав Гомфрі, то „буде зубожіння фермерів, буде руїна на головних вулицях у сільських районах країни". Гомфрі признав, що важко є знайти щасливу розв'язку фермерської програми, бо не знайдено її і під час 8-річного урядування президента Айзенгавера. Ані добровільна ані примусова контроля фермерської продукції не розв'язує цієї програми. Але Гомфрі сказав, що він відкидає Ґолдвотерову програму в цій справі: скасувати урядову допомогу та тим самим нагнати з фарм фермерів.

ТАРЗАН, ч. 5312. Біля ґорилі!

WHEN THEY ARRIVED AT THE FARM, SAM CALLED TARZAN'S ATTENTION TO THE CAGED GORILLA—
"HERE'S MY REAL PRIZE," HE SAID PROUDLY. 8-14-5312
"AND QUITE A DANGEROUS ONE," ADAM STONE CALLED OUT. "LET'S HOPE HE NEVER GETS LOOSE!"

Коли вони прибули на фарму, Сем звернув увагу Тарзана на ґорилю в клітці...

— Ось моя правдива нагорода, — гордо сказав.

— І трохи таки небезпечна, — вигукнув Адам Стовн. — Сподіваймося, що він ніколи не вийде з клітки!